

Orð og myndir:
Theodor E. D. Olsen

Fyrirpartur er. Fólk steðga á og geva sær tíð at skoða verkini. Grunda og spyrja listamannin, um tey eru so heppin, at hann er til staðar. Danurin er, sum hann ofta plagar vera á einum lista-savni. Stillur og fríðsælur - tað einasta, ið dregur, ósir og gevur okkum njóting og okkurt at hugsa um, eru tey ymisku listaverkini.

Soleiðis er eisini, har verkini hjá havnarmanninum, Hans Pauli Olsen, eru sýnd fram. Mitt inni í hesum snøgga bygninginum og sissandi arkitektúrinum stendur nevniliga nýggjasta standmyndin hjá Hans Paula og sendir út eina ókúgandi livsgleði, og er tað sum frummegin sjálv sprikir úr steininum, hon stendur á. Ein hugsar, at kanska er steininur íbygdur, íbygdur av ríka hugaheimi Williams.

Kent andlit

Eftir at ein myndamaður hevur avtikið standmyndina, og Hans Pauli hevur heilsað upp á nokur av teimum vitjandi, eri eg ein av teimum heppnu, ið sleppa at heilsa upp á tann fyrrikomandi mannin aftan fyri verkið.

- William Heinesen dugir so væl at fortelja í myndum, sigur Hans Pauli, nú vit eru sessaðir og fáa okkum ein kaffinum.

- Men eg haldi at danir uppliva hesa standmyndina óðrvisi, enn teir føroyingar, sum hanna sæð hana. Føroyingarnir hava beinavegin, at hetta er William. Hans Pauli kennir danir, og danir kenna hann. Hann hevur fingið nokvur upp-gávur í Danmark. M.a. hevur hann gjørt bringumyndir av drotningini og prinsinum.

Meðan vit báðir, Hans Pauli, sita og prátta inni á Charlottenborg í Keypmannabavn, her framsýningin er, koma aftur nokvur fólk og heilsa upp á føroyingin, og tað er eyðsýnt, at hann er eitt kent andlit á staðnum. Hans Pauli er eisini limur í listasamtakinum Grønningen, sum sýnir fram regluliga her. Hetta er eitt av teimum best umtóktu samtökunum í Danmark og eisini tað næstelsta. Tað er lokkandi hjá listafólki at gerast limur í Grønningen, tí tað vóru nakrir av teimum frægastu listamonnum í

Musan hjá Williami

Í sambandi við, at William Heinesen næsta ár hevði fyllt hundrað, hevur listamaðurin, Hans Pauli Olsen, gjørt eina standmynd av honum. Bæði av Williami sjálvum, men ikki minst av listini og universinum hjá skaldinum, myndlistamanninum og tónleikaranum, Williami Heinesen. Hetta er musan hjá honum, sigur Hans Pauli, ið hevur gjørt fleiri standmyndir í Føroyum og Danmark, og sum júst nú er í holt við eina av J.F. Kjølbros

landinum, sum vóru við til stovnanina. Elsti núverandi limurin er 80 ár.

- Tey flestu í Grønningen liva av síni list. Nokur tjena væl, men eingin livir feitt. Onkrir professarar eru eisini við, men tað er eisini gott hjá sumum at hava eina konu, ið vinnur nokur oyru, sigur Hans Pauli við einum smíli.

16 ára gamal á fyrstu framsýning

Umframt Hans Paula, hava beiggjarnir Torbjørn og Marius Olsen eisini gjørt vart við seg innan list.

- Eg og Torbjørn byrjaðu um somu tíð, Marius, sum er yngri, hevði beinavegin okkurt intellektuelt við í myndunum, meðan tað at avmynda náttúruna meira upptók meg og Torbjørn. Vit báðir hoyra til ein slíkan bólk av listafólki, ið er be settur av at avmynda. At leggja beinleiðis tankar í myndina kom ikki fyrr enn nokvur seinni, men vit høvdu nokk ikki blivið til tað, vit eru, høvdu vit ikki verið í-gjøgnum hesa gongdina, heldur Hans Pauli.

Síðani eru brøðurnir farnir í hvør sína ætt í listaverðini. Meðan Torbjørn er best

kendur sum teknari og málar, fæst Marius mest við prent og grafikk.

Hans Pauli var 16 ára gamal, fyrstu ferð hann sýndi fram. Hetta var á ólavskúla í 1974.

- Eg var heppin at koma at kenna Janus Kamban tíðliga. Tá legði eg glansbilótini á hillina, minnst Hans Pauli. - Janus gjordi eina høvudmynd av mær, og tað gjordi inntrykk. Síðani gjordi eg eina av honum, og hann bað meg vera við á ólavskúlaframsýningini. Janus hevur verið mær ein stórus íblástur, sigur Hans Pauli takklátin.

Frá klippi til livandi modell

Tvey ár seinni flutti Hans Pauli niður til Danmarkar. Har búði hann tað fyrsta árið saman við Torbjørn og einum, sum var komponistur og klaverspælari. - Har var biltigt at búgva, ja, so biltigt, at sambært prísnum skuldi tú trúð, at tað var fyri hundrað árum síðani. Slíkar íbúðir finnast neyvan longur, hugsar Hans Pauli.

Hann modelleraði eitt sindur tá. Men tað var tøft at arbeiða við eitt nú

gipsi í eini lítli íbúð uttan at dálka, fleinnir Hans Pauli, ið ikki var so kringur tá, sum hann er nú eftir 25 ár í fakinum.

Síðani byrjaði Hans Pauli á Glyptotekinum, og tá fór hann eisini at mála av álvara. Men hann vendi aftur til standmyndirar, og tað var eisini tær hann fekt mest við, tá hann byrjaði á Kunstakademiiinum.

Eitt skifti gjordi hann nokvur abstrakt verk, hetta fylgdi líkanum við rákinum, tá hann gekk á Akademiinum, men Hans Pauli saknaði ta kraftina, ein naturalistisk mynd gevur.

- Tí tað, sum er so spennandi við at arbeiða við eini livandi modell er, at ein heldur seg vita, hvat ein vil, men tá tú kemur hartil, veist tú als ikki, og tá tekur líka sum ein kraft yvir. Sjálvt um ein hevur yvir 20 ára royndir verður tað lætt yvirflatiskt, tí uttan modell verður tað ikki erligt. Onkuntíð ein ger okkurt, ein ikki hevði ætlað, verður ein provokeraður, okkurt nýtt hendir, tú kemur í eina nýggja støðu og gert nakað, sum tú ikki hevur gjørt fyrr, sigur Hans Pauli.

Spurdur um, nær hann

veit, ein standmynd er liðug, svarar Hans Pauli, at tað veit hann av royndum, tí hann hevur dripið nokvur standmyndir, sum hann málber seg.

- Ein má finna markið. Tá ein fær temperament í eina standmynd, verður hon eka - mær dámar væl kontrastir. Tá hon kastar ljósið aftur av sær, er tað um at vera har, metir Hans Pauli.

- Tekniskt er tað so, at um yvirflatan er slott, kastar hon ljós, meðan hon savnar ljós, er hon ruflut, greiðir listamaðurin frá um samspelið milum verkið og ljósið.

- Men tað týðningarmiklasta er kjarnin í standmyndini, t.v.s. at hon er bygd upp innanfrá. Tað merkir tí beinavegin, tí yvirflatan kemur av sær sjálvum. Pílkur tú ov nokvur við yvirflatan, verður tað yvirflatiskt, sigur Hans Pauli.

Standmyndin, sum Hans Pauli hevur gjørt Williami Heinesen til heiðurs, er tann fyrsta, sum hann hevur evnað eftir einari mynd hjá øðrum. Men tað er tó minni munurin við arbeiðsgongdini, sigur Hans Pauli, tí hóast hugskotið er frá einum klippi hjá Williami, hevur

Hans Pauli Olsen við standmyndini, ið skal reisast í Havn í sambandi við 100 ára føðingardag William Heinesens í januar komandi ár

hann eisini í hesum forinum brúkt livandi modell fyri at fáa standmyndina meira naturalistiska. Og modellin til spælmannin eri eg sjálvur, avdúkar Hans Pauli.

Áhugi og eggjan stóran týðning

At gera eina standmynd er ikki dagsverk.

- Sama dag William andaðist, teknaði eg eina lítla skitsu, sigur hann. Um tað mundi hevði Hans Pauli eina framsýning í Lista-skálanum, men hann náddi ikki at fáa hana við tá.

Hans Pauli fortelur, at ofta kann hann arbeiða við hugskotum í fleiri ár.

Hann vísti síðani Helga Fossádal tekingina, og honum dámdi hana so væl, at hann bað Hans Paula halda fram við hesari ætlanini.

- Oftani er tað so, at áhugi og eggjan hava stóran týðning, sigur Hans Pauli hugsin.

Men ikki allar tekingar rigga sum tridimensionellar, so hon bleiv umafturteknad nakrar ferðirnar. Tá einu tekingina dámdu Helga og Hans Paula best. Henda veik kortini ikki nógv frá upprunappskotinum. Síðani bleiv tekingin til eina standmynd í stóddini 1:10, so talan hevur verið um eina drúgva gongd til standmyndin nú stendur í kvinnuhædd.

Universið hjá Williami Hans Pauli hugsaði um nokvur figurar hjá Williami, men vildi hava tað at verða so einfalt sum gjorligt. Men so kom hann at hugsa um Orfeus úr «Glatadu Spælimonnum», sum hann heldur William brúkti um seg sjálvum. Orfeus hevði eina dreymentu sum kalladist Tarira, og tí er hetta so at siga musan hjá Williami, sigur Hans Pauli.

- Fyri meg er William Heinesen eitt skald í heims-klassa, sum eins væl kundi fingið Nobelheisrunina. Eg valdi at avmynda hansara hugaheim heldur enn William sjálvum, tí tá er hann meira til staðar, sigur Hans Pauli, men nevnið tó í sama víðfangað skuggamyndina av Williami á steinum.

Hetta er ein klassisk standmynd, men skuggarnir eru nýggir, sigur Hans Pauli. William var heldur ikki modernaður, men romantiskur, og tað hóskar eis-